

p. ex. *radja* ERRATICA, o *Raz* per *Drap d'Arraz*: en els Comptes de Sant Antonin (Tarn-e-Garona) de 1464-5, veiem *rau*, pp. 49 i 67, definit en el PSW (s. v. *reon*) com «méteil, mélange de grains: blé et seigle» (i «parfois avec des fèves»). Altrament, forma interessant per un altre concepte, com sigui que coincideix amb l'aranès *carrau* que ens preocupava (augmenta, doncs, la versemblança d'una forma coexistent *KARRÁGO/ARRÁGO, com si fos nominativa).

L'alternança KARR/ARR- (o seria HARR-?) ens recorda altres fets de l'àrea basco-ibero-aquitana (cf. *quer/arri*, *cartres/artolas*, *cagot/agote*). De tota manera no-indoeuropeu. En el DECH indico alguna vaga semblança d'afinitat basca. I rebutjo la possibilitat de relacionar amb l'ieur. GHERZD/GHORZD- 'ordi' (a.-al. ant. *gersta*, ll. *hordeum*, etc.), ja per l'obstacle fonètic de la GH-.

DERIV.: *Carragonal*, supra.

¹ Com a «cereal de gra semblant a l'arròs», definició més aviat desorientadora, abreujada i empitjorada en *AlcM* («cereal semblant a l'arròs»). Em digueren que «té molta *risca* [aresta punxent] fa un gra gros, grana molt; les gallines no el poden engolir però sí els animals de treball» (1957). — ² No és pas segur que *carrau* surti de *carraon* a la Vall d'Àran, encara que sembla possible, sobretot pel fet que tant o més sovint que el primitiu s'usa el derivat *carrauat* (-*awát*) o *acarrauat*, com a adjectiu, *pan acarrauat*, *ca-*, o ja substantivat *carrauat* 'mestall', i aquest sí que sortiria normalment, segons la fonètica aranesa, de *carrao(n)at*; una extracció regressiva de *acarrauat* fóra concebible. El mot no s'usa solament a Pujolo (on la -*n* ha de desaparèixer) sinó també a Montcorbau i als Quate Locs, on més aviat esperaríem -*aiñ* amb la -*n* conservada i, en conseqüència un trasllat de l'accent ja és xocant, més que a Pujolo. Rohlfs diu que també hi ha variant *carraoung* a la Vall d'Àran; veig ara que no en tinc cap notícia i temo que hi hagi un malentès, que potser havia fet jo mateix. En la segona edició afegeix també que es diu *carraoung* a St. Beat, ço que és ben possible i convindria confirmar encara millor. Perquè ben mirat pot ser que a la Vall d'Àran hagi estat sempre -*au*, i cap altra forma, i que surti d'una base -*AGO* (com si diguéssim «de nominatiu»). — ³ -*ATU* amb -*T*- simple esdevé -*č* en aquests gascons de l'Alta Garona (i Baixa Vall d'Àran), de manera que *blağ* és **BLATU*=*blat*, que en l'ús antic era terme genèric per a 'cereal' (especialment 'sègol', i les diverses varietats de *tritium*). — ⁴ Com sempre ho mereix un germanisme en un terreny semàntic tan rústic i agrícol, tan muntanyenc; d'altra banda objectava, *ASNSL* cxxvi, 143, que les formes germàniques documentades o les més inequívokes farien esperar més aviat una forma forta **RUGI* en gòtic. — ⁵ Que el basc bisc. *errari* «pan de trigo o de maíz» (*Azkue*) es pugui afiliar a *FARRAGINE* no ho nego ni afirmo, però sí que ni això ni *FARRAGINE* s'enllacin amb el nostre mot. — ⁶ Abbé Sabarthès, *Comptes Consulaires de*

Limoux, pp. 222-224. Glossa l'autor del llibre: «*araou*: variété de froment».

Carraix, *V. carxena* *Carraixet*, *V. càrritx* *Carral*, *V. carrall* (CARRACA II) *Carramanxol*, *V. carmanyola* *Carrampano*, *V. rampa* *Carrampoll*: combinació de *carroll* amb el grupet quasi sinònim *carrapell-carrapot-carrapó* (on la nasal es pogué propagar en el plural en -*apons*, -*ampons*); altrament cf. *rampell*/*rappel*¹

¹ *AlcM* dóna *carrampoll* 'manyoc de cireres', etc. per a Barravés. Potser res a retocar en aquesta forma. Però el que conec de la veïna vall de Boí és *carrampell* 'raïmet de fruit com el que fa el *besurt*' (la curiosa varietat de gran moixera alpina que es fa en aquella alta vall, a la Vall d'Àran, i encara més a l'Alt Aragó, se'n veuen molts a les bosquíries d'Ordesa), anotat Taüll, 1953, i sovint confirmat. Que *carrapell* i *carrapó* siguin «preindoeuropeus» (!), com digué Hubschmid, *RFgn.* LXIV, 46, és estirat pels cabells; o, si es vol, merament arbitrari. *Carrapó*, etc. sortirien fàcilment de *caparró*, -*parrell*, *caparro* per metàtesi, majorment ajudant-hi el sinònim *carràs*. Dubto molt que hi hagi la relació amb bc. (*k*)*arro* «bogue de la châtaigne», que hi imagina Hubschmid.

Carrana, *V. carraca* II (*La Carrana* és un gran plaer submarí cap a davant de la zona Blanes-St. Pol o St. Feliu, no sé si perquè hi havia gran concurrència de pescadors rivals) *Carranc*, *V. carraca* II i *cranc* *Carranco*, de *ranc* × *cranc*

CARRANDELLA, 'corrua, sèrie llarga de coses' (*Cardener*, Berg., Osona, Rip., Gtxa.), en el Gironès 'viarany de bosc', ço que a Reus es diu *carrendera* (*DAG.*, *AlcM*): «tot era pujar y baixar de casa la partera: allò era una corrua de gent, una *carrandella* de formigues, entrant i exint del niu», Pons i Mass. (*La Colla del Carrer* IX, 101, a. 1887, memòries de 1868-76), «recitar de *carrandella* tot un llibre», *NOller*; *Careta*, *Barbr.*, el recomanava per evitar el castellanisme *retabilla*;¹ oralment crec que s'usa també com a adjectiu per a 'rutinari' o 'romancer': «tira, tira, és massa *kə̀rə̀ndé!ə̀* aquella dona!» oïa jo a Manresa, 1932; 'cançoner en el parlar' segons el *DAG*. Deu resultar d'una alteració de *carrerella*, dim. de *carrera*, dissimilat en **carradella* i alhora en **carranella*, amb compromís entre les dues variants. *Carrerella* es conserva (simplificat en *carrella* per haplogogia) a l'Urgell i Priorat (*AlcM*); una dissimilació semblant ha canviat *carrereta* (nom de bolet) en *carredeta* en aranès (*Cor.*, *Voc Ar.*, p. 64). És notable que en el cast. de Xile s'hagi arribat (segurament per un procés semblant) a una forma paral·lela del mateix sentit: «sin darse por entendida, ña Candelaria chupa y chupa la bombilla --- la *carrendilla* de mates no se acaba nunca ---», *Guzmán Maturana*, *Cuentos Pop.*, *An. Univ. de Chile* XCII, ii, 64; i a Salamanca *carrendera*, i gall. *carrandearse* «oscilar, mecerse al andar», *carrandeo* «aire